

Tutkimusosio

Ehdolle lähtemisen tärkein syy: Halu vaikuttaa oman puolueen tai ryhmän vaalimenestykseen. Vaikutusvalta ja politiikassa eteneminen vähiten tärkeitä.

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön kansalaiskyselyyn vastanneista hieman useampaa kuin joka kymmenettä on kysytty ehdokkaaksi vuoden 2021 kuntavaaleihin. Heistä noin neljännes ilmoitti myös aikovansa asettua ehdolle.

Tärkeimpiä syitä lähteä ehdolle 2021 kuntavaaleihin ovat halu vaikuttaa oman puolueen tai ryhmän vaalimenestykseen. Myös halu auttaa ihmisiä, vaikuttaa lukuisten eri asiakysymysten ratkaisuun kunnassa sekä viedä eteenpäin tavoitteita sen yhteiskuntaryhmän osalta, jota kokee itse edustavansa. Noin kolme viidestä piti edellä mainittuja syitä erittäin tai melko tärkeinä päätökselle asettua ehdolle.

Henkilökohtaisten tavoitteiden edistäminen tai vaikutusvallan saaminen ja politiikassa eteneminen mainittiin vähiten tärkeinä syinä. Joka neljäs arvioi näiden syiden vaikuttaneen ehdokkuuteen erittäin tai melko paljon. Joka kolmas puolestaan kertoi, että halu vastustaa nykyisiä päätöksentekijöitä motivoi heitä erittäin tai melko paljon. Toisaalta kuitenkin yli puolet vastaajista (52 %) oli sitä mieltä, ettei tämä vaikuttanut juuri lainkaan tai ollenkaan heidän päätökseensä asettua ehdolle.

Kokonaisuudessaan 71 prosenttia vastaajista ilmoitti, ettei ajatus ehdolle asettumisesta edes käynyt heillä mielessä. Havainto korostaa puolueiden taholta tulevan aktiivisen suostuttelun tärkeyttä, sillä vastaavasti 37 prosenttia ehdolle asettuvista ilmoitti, että heidän päätökseensä asettua ehdolle vaikutti erittäin tai melko paljon se, että heitä pyydettiin mukaan. Myös aiemmissa kyselyissä on noussut esille kansalaisten kiinnostus lähteä ehdolle vaaleihin niihin kysyttäessä.

Tärkeitä syitä olla asettumatta ehdolle olivat tukiryhmän puute sekä se, että politiikan uskottiin vievän liikaa aikaa. Monen motivaatiota laski myös ajatus, ettei kuitenkaan tulisi valituksi tai jos tulisi, kunta-politiikkona toimiminen olisi epäkiitollista. Noin 60 prosenttia vastaajista kertoi edellä mainittujen syiden vaikuttavan päätökseen asettua ehdolle erittäin tai melko paljon. Yli puolet vastaajista piti erittäin tai melko tärkeänä syynä myös sitä, ettei heillä olisi riittävästi kunta-politiikan vaatimia tietoja ja taitoja.

Vaalihäirinnästä on viime vuosien aikana alettu puhua entistä enemmän. Kolmannes kyselyyn vastanneista kertoi, että ehdokkaihin kohdistuvat solvaukset ja häiriköinti vaikuttavat merkittävästi heidän päätökseensä olla asettumatta ehdolle vuoden 2021 kuntavaaleissa.

Yhtä suuri osuus oli sitä mieltä, ettei mikään puolue tunnu läheiseltä tai että politiikka ei ylipäättään kiinnosta heitä. Kolmannes vastaajista myös uskoi, etteivät he kuitenkaan pystyisi vaikuttamaan asioihin. Viidennes vastaajista kertoi, että heidän lähipiirinsä suhtautuisi kielteisesti heidän ehdokkuuteensa.

Tärkeimmät syyt olla asettumatta ehdolla olivat melko samat eri ikäryhmissä. Kiinnostava havainto on kuitenkin se, että siinä missä kaikissa muissa ikäryhmissä epäily omien tietojen ja taitojen riittämättömyydestä oli viiden tärkeimmän syyn joukossa, keski-ikäisillä eli 41–60-vuotiailla se ei noussut top viiteen. Kaikissa alle 60-vuotiaiden ikäryhmissä yksi tärkeimmistä syistä oli se, että politiikka veisi liikaa aikaa. Yli 60-vuotiailla elämäntilanne vaikuttaisi tältä osin suotuisammalta, sillä ajan puute ei noussut tärkeimpien syiden joukkoon. Tukiryhmän puute ja puuttuva usko omiin mahdollisuuksiin tulla valituksi nousivat yhtä lailla esiin kaikissa ikäryhmissä. Merkittävin syy olla asettumatta ehdolle oli kuitenkin pääsääntöisesti se, ettei ajatus ehdolle asettumisesta ollut edes käynyt mielessä.

Tutkimuksen toteutus. Tutkimus toteutettiin osana KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiön rahoittamaa tutkimushanketta Tulevaisuuden kuntopäättäjät – Tutkimus kuntavaalien ehdokasrekrytoinnista. Hankkeessa selvitetään, miten kuntien muuttuva toimintaympäristö (liittyen mm. väestön ikääntymiseen ja mahdolliseen sote-uudistukseen) on vaikuttanut ja voi vaikuttaa kansalaisten motivaatioon asettua ehdolle kuntavaaleissa ja sitoutua kuntopolitiikkaan pitkällä aikavälillä (ks. [hankkeen kotisivut](#)).

Tutkimusaineiston keruun toteutti Kantar TNS Oy ja se on koottu Gallup Kanavalla 2.–6.3.2021. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 050. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087

Kuvio 1. Missä määrin seuraavat seikat vaikuttavat siihen, ettet aio asettua ehdolle näissä kuntavaaleissa? Vaikuttaa "erittäin tai melko paljon" vastanneiden osuus (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö

Kuvio 2. Missä määrin seuraavat seikat vaikuttavat siihen, ettet aio asettua ehdolle näissä kuntavaaleissa? Vaikuttaa "erittäin tai melko paljon" vastanneiden osuus viiden tärkeimmän syyn osalta ikäryhmittäin (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö

Kuvio 3. Missä määrin seuraavat seikat vaikuttavat siihen, että asetut tai aiot asettua ehdolle näissä kuntavaaleissa? Vaikuttaa "erittäin tai melko paljon" vastanneiden osuus (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö